

Kokous 1/2025

Paikka: Rantasalmen kunnanvirasto, kokoushuone Kosulanlampi (ent. Kokoushuone 3)

Aika: to 23.1.2025 klo 12.00 – 13.28

Paikalla: jäsen Marja Arffman
jäsen Pirjo Tolvanen
jäsen Olli-Pekka Nykänen
jäsen Marja-Leena Lahti
sihteeri/esittelijä: hyvinvointijohtaja Johanna Keränen

1 § Kokouksen avaus

Esitys: Puheenjohtaja Marja Arffman avaa kokouksen.

Päätös: Puheenjohtaja Marja Arffman avasi kokouksen klo 12.00.

2 § Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Esitys: Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös: Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kaikki jäsenet olivat läsnä.

3 § Vanhus- ja vammaisneuvoston toimintakertomus vuodelta 2024

Esitys: Valmistellaan vanhus- ja vammaisneuvoston toimintakertomus vuodelta 2024 esitettäväksi kunnan tilinpäätösraportointiin, liite 1.

Päätös: Täydennettiin vanhus- ja vammaisneuvoston toimintakertomus vuodelta 2024 esitettäväksi kunnan tilinpäätösraportointiin, liite 1.

4 § Lausuntopyyntö kunnan Osallisuussuunnitelmasta ja sen vuosisuunnitelmasta 2025-2027

Esitys: Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta pyytää vanhus- ja vammaisneuvostolta lausuntoa Osallisuussuunnitelmaan ja sen vuosisuunnitelmaan 2025-2027 pe 7.3.2025 mennessä. Osallisuussuunnitelma ja sen vuosisuunnitelma 2025-2027 ja suunnitelman laadintaan liittyneen kyselyn tulokset ovat liitteenä 2.

Päätös: Vanhus- ja vammaisneuvosto korosti, että kyselyissä tulee ottaa aina huomioon myös muut vastausmahdollisuudet kuin vain sähköinen lomake. Viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden näkyvyys ja saavutettavuus on tärkeää eri tilaisuuksissa. Kunnan ja hyvinvointialueen tulee huolehtia eri toimin siitä, että jokainen kuntoisuuteensa katsomatta

voi ilmaista mielipiteensä mm. tarvittaessa avustettuna. Osallisuussuunnitelmasta toivotaan tehtävän lyhennetty, visuaalisesti selkeä esitys.

5 § Hyvinvointialueen vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston kokousasiat

Esitys: Käydään läpi Hyvinvointialueen vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston menneen kokouksen keskeiset asiat.

Vanhusneuvosto 28.11.2024 pöytäkirja <https://etela-savonhva.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meeting&id=2024265>

Vammaisneuvosto 28.11.2024 pöytäkirja <https://etela-savonhva.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meeting&id=2024264>

Päätös: Merkittiin tiedoksi ja käytiin keskustelua käsitellyistä asioita. Todettiin, että esityslistat ja pöytäkirjat eivät ole hyvän hallinnon mukaisia mm. kovin kevyt sisältö esitysten ja kirjausten osalta.

6 § Ystävänpäiväkonsertin 16.2.2025 matkakulujen tukeminen

Esitys: Ystävänpäivän konserttiin Juvan kirkossa on tarjottu vapaalippuja Rantasalmen vammais- ja mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakkaille. Järjestettävän bussikuljetuksen kustannuksiin haetaan osallistujia. Vanhus- ja vammaisneuvosto voisi osallistua kuljetuksen kustannukseen 300 euron tuella.

Päätös: Päätettiin osallistua Ystävänpäiväkonsertin 16.2.2025 kuljetuskustannukseen 300 eurolla vapaalippuja saaneiden paikallisten vammais- ja mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakkaiden tueksi.

7§ Muut asiat

Esitys: Käsitellään tiedoksi merkittävät ja mahdolliset muut asiat.

Tiedoksi merkittäviksi:

- Voimaa vanhuuteen 2025-2027 -ohjelmahaku, Etelä-Savo ei päässyt kaudelle mukaan, mutta saadaan olla mukana Ikäinstituutin muussa toiminnassa.

- AVIn rahoituspäätös Liikunnanohjaaja -hankkeen kolmannesta kaudesta on saatu ja toimintaa käynnistellään.

- THL:n kysely ikäihmisten toimintakyvyn, kotona pärjäämisen ja omaishoitajien tukemisen kehittämisestä

<https://thl.fi/documents/155392151/227833343/Vanhusneuvostoille.pdf/daad72fc-c2a6->

[73ff-9630-d50ee01e9636/Vanhusneuvostoille.pdf?t=1732610725651](https://www.julkari.fi/handle/10024/149829) ja tutkimusjulkaisu
<https://www.julkari.fi/handle/10024/149829>

- Järjestöjen kannustus kunnille soveltavan liikunnan edellytysten ja palveluiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi, liite 3.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

8 § Seuraava kokous

Esitys: Päätetään seuraavan kokouksen ajankohdaksi XX.XX.2025 klo XX.

Päätös: Päädetiin seuravan kokouksen ajankohdaksi tiistai 15.4.2025 klo 12.

9 § Kokouksen päättäminen

Esitys: Puheenjohtaja päättää kokouksen klo XX.

Päätös: Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.28.

Marja Arffman
puheenjohtaja

Johanna Keränen
sihteeri

RANTASALMEN KUNNAN VANHUS- JA VAMMAISNEUVOSTON TOIMINTAKERTOMUS 2024

	TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUS	ARVIOINTI
Asia 1	Neuvoston kokoukset neljä-viisi kertaa vuodessa	Kaksi kokousta kevät-kaudella ja kaksi syys-kaudella; tarvittaessa kokous myös kesällä.	Pidetään kokoukset ajan-kohtaiset asiat huomioiden (esim. Hyvinvointialueen vanhus- ja vammais-neuvostojen kokoukset, teemaviikot).	Kokouksia pidettiin viisi.
Asia 2	Neuvoston näkyvyys	Vanhus- ja vammaisneuvoston esittely kunnan nettisivuilla, sekä Rantasalmen Lehdessä.	Puheenjohtaja ottaa yhteyttä kuntaan ”nettinäkyvyyden” parantamiseksi. Pyydetään paikallislehteä tekemään juttu neuvoston toiminnasta. Hyvinvointialueen yhteinen tiedote paikallisiin lehtiin.	Toteutuksessa oman sivun täydentäminen pöytäkirjoin vuoden 2025 tammikuussa. Paikallislehti on tehnyt juttuja mm. vanhusten viikosta ja vammaisten viikosta. Jaettu hyvinvointialueen tiedotteita ja tehty yhteistyötä infotilaisuuksiin liittyen mm. Lähellä.fi -palvelun käyttöön otto ja Turina -tuvan infot eri toimijoiden kanssa.
Asia 3	Toiminnan painopisteet	Vanhusten ja vammaisten psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitäminen.	Toteutetaan Hyvinvointialueen ikäohjelmaa paikallistasolla järjestöjen ja työntekijätahojen kesken mm. yhteisillä kokoontumisilla. Järjestetään yhdessä eri järjestöjen ja toimijoiden kanssa ulkoilupäivä keväällä ja syksyllä, ohjelmallinen yhteisöpäivä sekä lounastapaaminen kesällä. Vammaisten ohjelmallinen joulutapahtuma Harjurinteellä. Osallistuminen kansalaisten olohuone toimintaan.	Osallistuttu ja mahdollistettu mm. info- ja keskustelutilaisuuksi en järjestämisestä eri teemoista, Vanhusten ja vammaisten viikon tapahtumajärjestämi set ja tarjoilut. Tuettu vertaisohjaajien koulutusta hankkimalla koulutuspaketti Tanhuvaaralta. Toiminta on suunniteltu siten,

			Yhteistyön toteutuminen yksityisten kehitysvammaisten perhehoitokoti Viljakaisen ja mielenterveyskuntoutujien hoitokodin kanssa.	että se mahdollistaa kaikkien osallistumisen.
Asia 4	Vanhusten viikko loka-kuussa	Viikon tapahtumien ja ohjelman suunnittelu teeman mukaisesti.	Suunnitellaan eläkeläisjärjestöjen sekä kunnan liikuntatoimen sekä Eloisan fysioterapian kanssa yhteistä toimintaa ja ohjelmaa, mm. liikuntatapahtuma, kirkkopyhä	Vanhusten viikon ohjelma on suunniteltu ja toteutettu yhteistyössä eri toimialojen ja järjestöjen kanssa. Vanhusten viikolla on runsas ohjelma ja eri ohjelmat vetivät vaihtelevasti osallistujia. Varsinaisessa pääjuhlassa oli yli sata osallistujaa.
Asia 5	Kehitysvammaisten viikko joulukuussa	Viikon tapahtumien ja ohjelman suunnittelu. Kirkkopyhän suunnittelu yht.työssä SRK:n kanssa.	Suunnitellaan Kehitysvammaisten Tukiry:n ja muiden vammaisjärjestöjen kanssa viikon ohjelmaa. Kehitysvammaisten kirkkopyhä Palmusunnuntaina.	Harjunteella tarjottiin viikon aikana kakkukahvit ja Eslin ohjattua liikuntaa. Tilaisuus onnistui hyvin.
Asia 6	Yhteistyö viranhaltijoiden ja järjestöjen kanssa	Viranhaltijoiden ja järjestöjen edustajien osallistuminen kokouksiin.	Kutsutaan eri toimialojen edustajia kokouksiin. Toimitetaan vuoden lopulla seuraavan vuoden toimintasuunnitelma kunnanhallitukselle. Yhteistyö eläkeläis- ja vammaisjärjestöjen kanssa; tärkeässä roolissa ovat neuvostoon kuuluvat järjestöjen edustajat.	Suunnittelutilaisuuksissa on ollut monialainen edustus eri toimijoista ja toiminta jatkuu tulevalla kaudella mm. yksinäisyys -teema ja muu tapahtumasuunnitelu
Asia 7	Toimintakertomus ja toimintasuunnitelma	Laaditaan toimintakertomus ja –suunnitelma	Syksyn kokouksessa tehdään seuraavan vuoden suunnitelma ja ensi vuoden ensimmäisessä kokouksessa kuluvan vuoden toimintakertomuskertomus	Toteutunut suunnitelman mukaisesti.

Rantasalmen kunnan osallisuussuunnitelma

Tausta

Osallisuuden edistäminen on osa kansalaisyhteiskuntaa sekä Suomen lainsäätäjän ja Euroopan unionin tavoitteita. Se on nostettu yhdeksi keskeiseksi keinoksi torjua köyhyyttä ja ehkäistä syrjäytymistä. Osallisuutta edistämällä vähennetään eriarvoisuutta.

Kuntalain 22 §:n mukaan kunnanvaltuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Osallistumista ja vaikuttamista voidaan kuntalain mukaan edistää erityisesti:

- järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja
- selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa
- valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin
- järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun
- suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa
- tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua

Kunnat voivat vapaasti päättää siitä, miten käytännössä toteuttavat tämän velvollisuutensa.

Nykytila

Tällä hetkellä Rantasalmen kunnalla on käytössä osallistamistapoina sähköinen palautekanava ja kuntalaisaloite.fi -palvelu, liikunnan kumppanuuspöytä, säännölliset yhdistystapaamiset hyvinvoinnin toimialan ja elinvoiman järjestämänä (yhdistysten ja kulttuuritoimijoiden tapaamiset ja yrittäjien aamukahvit), yritysvierailut, erilaiset kyselyt, lausuntojen pyytäminen eri toimijoilta ja kuntalain mukaisina vaikuttamistoimieliminä vanhus- ja vammaisneuvosto ja nuorten vaikuttajaryhmä KASVO. Yhtenäiskoululla toimii vanhempainneuvosto ja lukiolla lukioneuvosto. Kunnan omistamaan vuokra-asumiseen liittyvässä osallistamisessa toimintatapana on asukkaiden kokous.

Kunnan ilmoitukset ja kuulutukset, päätöksenteon esityslistat ja pöytäkirjat ovat nähtävillä kunnan verkkosivuilla ja kunnalla on viestinnässä käytössä verkkosivujen lisäksi myös sosiaalisen median kanavia, varhaiskasvatuksessa Daisy -sovellus, koulupuolella Wilma -sovellus ja sähköisiä palvelupyyntöjä on mahdollista tehdä kunnan kiinteistöihin, teknisiin palveluihin ja liikuntapaikkoihin liittyen. Kunnan yhtenäiskoulun ja lukion oppilaskuntatyö on aktiivista ja kuntalaisolohuone toimii kunnantalolla tapahtumien ja vapaan toiminnan järjestämistilana.

Kunnalla on yhdistystoiminnan aktivoimiseen, kehittämiseen ja osallistumisen edistämiseen suunnattuja, vuosittain jaettavia avustuksia mm. kulttuuri-, liikunta- ja kylätoiminta-avustukset sekä aikuisten harrastamisen palveluseteli. Kunnassa on kokeiltu myös osallistavaa budjetointia ja kunnanvaltuuston kokousten striimaamista verkkoon, järjestetty kuntalaiskuulemisia tärkeistä valmisteilla olevista asioista ja viimeisin kaavakävely osana Aurinkorannan kaavaprosessia. Vaalien järjestäminen on keskeinen ja säännöllisesti toistuva osallisuuden muoto kunnassa.

Kunnan luottamushenkilöillä on keskeisen kokoustoiminnan lisäksi käytössä kuntalain ja hallintosäännön mukaiset osallistumisen toimintatavat mm. valtuustoaloite. Kunnassa toimii kunnanvaltuuston ja -hallituksen lisäksi hyvinvointi- ja sivistyslautakunta, tekninen ja ympäristölautakunta, tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta, henkilöstöjaosto, hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan yksilöasioiden jaosto ja toimieliminä vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorten vaikuttajaryhmä KASVO ja elinvoimatoimikunta. Äänestäminen eri vaaleissa on jokaisen äänioikeutetun mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekijöiden valintaan.

Kunnan henkilöstön osallisuusmahdollisuuksiin kuuluu mm. henkilöstötilaisuudet, toimialakohtaiset henkilöstö- ja esimiespalaverit, intranet, henkilöstön kehittämissuunnitelmat esim. koulutussuunnitelma, yhteistoimintamenettelyt, työyhteisöpäivät ja henkilöstökyselyt.

Kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden näkemys osallistamisen nykytilasta ja tarpeista

Kunta teki loka-marraskuun 2024 vaihteessa kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille kyselyn, kuinka nykyinen osallistaminen toteutuu ja miten sen toivotaan toteutuvan jatkossa. Kyselyyn vastasi 140 henkilöä, joista kuntalaisia oli 56 % ja kesäasukkaita 44 %. Vastanneista 69 % oli naisia ja 31 % miehiä ja yksi muu vastaus. Vastaajien keski-ikä kuntalaisissa oli 54,5 v ja vapaa-ajan asukkaiden 57,3 v.

Vastanneista niin kuntalaiset kuin vapaa-ajan asukkaat kokivat tulevansa parhaiten kuulluksi ottamalla yhteyttä kunnan työntekijöihin, vastaamalla kyselyihin ja osallistumalla esim. kuntalaisiltoihin tai teematapaamisiin. Kuntalaiset kokivat tulevansa kuulluksi myös ottamalla yhteyttä kunnan luottamushenkilöihin ja/tai yhdistysten edustajiin eri jaostoissa. Palauteen antaminen palautekanavien kautta, kunnan somekanaviin kommentointi tai virallisiin kuulemisiin kantaa ottaminen koettiin vie-
raammaksi tavaksi osallistua. Vastanneista kuntalaisista noin 13 % ja vapaa-ajan asukkaista 21 % koki, ettei tule kuulluksi lainkaan.

Osallistamisen toivotut tavat kyselyn perusteella ovat vastanneiden kuntalaisten mielestä tärkeysjärjestyksessä:

- 1) kyselyihin vastaaminen
- 2) suorat yhteydenotot kunnan työntekijöihin
- 3) suorat yhteydenotot kunnan luottamushenkilöihin ja /tai yhdistysten edustajiin eri jaostoissa
- 4) palautteen anto eri palautekanavia pitkin
- 5) kuntalais- ja muihin teemailtoihin osallistuminen
- 6) kunnan sosiaalisen median kanaviin kommentoiminen
- 7) virallisiin kuulemisiin kannanotto
- 8) jokin muu määrittelemätön tapa

Osallistamisen toivotut tavat kyselyn perusteella ovat vastanneiden vapaa-ajan asukkaiden mielestä tärkeysjärjestyksessä:

- 1) kyselyihin vastaaminen
- 2) palautteen anto eri palautekanavia pitkin
- 3) kuntalais- ja muihin teemailtoihin osallistuminen
- 4) suorat yhteydenotot kunnan työntekijöihin
- 5) kunnan sosiaalisen median kanaviin kommentoiminen

- 6) suorat yhteydenotot kunnan luottamushenkilöihin ja /tai yhdistysten edustajiin eri jaostoissa
- 7) virallisiin kuulemisiin kannanotto

Avointen vastausten perusteella osallisuuden edistämisessä nousee esille kolme teemaa:

- 1) Kuulluksi tulemisen kokemus ja vuorovaikutuksen kehittäminen
- 2) Tiedottamisen laatu ja tavoitavuus
- 3) Vapaa-ajan asukkaiden osallistaminen

Kuulluksi tulemisen kokemus ja vuorovaikutuksen kehittäminen

Monet vastaajat kokevat, että kuntalaisten kuuleminen jää pinnalliseksi ja he toivovat syvempää vuorovaikutusta. Erityisesti toivotaan, että kuntalaisten mielipiteitä hyödynnettäisiin konkreettisesti päätöksenteossa eikä vain muodollisena kuulemisen keinona.

Keskeiset näkökulmat:

- kuntalaiset haluavat tuntea itsensä osaksi kunnan päätöksentekoa, ei pelkästään passiivisina osallistujina.
- Yhteydenpito viranhaltijoihin koettiin osin vaikeaksi ja useat vastaajat kokivat, ettei heidän palautteisiinsa tai kysymyksiinsä reagoitu.
- Toivottiin säännöllisempiä ja useammin toistuvia, matalan kynnyksen tapaamisia kuntalaisten ja viranhaltijoiden välillä.

Tiedottamisen laatu ja tavoitettavuus

Vastauksissa korostui tarve paremmalle viestinnälle kunnan asioita, palveluista ja osallistumismahdollisuuksista. Tiedottamisen välineissä toivottiin monikanavaisuutta, jotta erilaiset kuntalaisryhmät tavoitettaisiin.

Keskeiset näkökulmat:

- Paikallislehden merkitys tiedotusvälineenä on vahva ja somen käyttö tavoittaa osan kuntalaisista
- Moni toivoi perinteisiä tiedotuskeinoja, kuten postin kautta jaettavia tiedotteita
- Tapahtumista, erityisesti matkailijoille ja vapaa-ajan asukkaille suunnatuista, toivottiin tiedotusta myös englanniksi ja ruotsiksi

Vapaa-ajan asukkaiden osallistaminen

Useat vastaajat mainitsivat, että vapaa-ajan asukkaiden toivottaisiin olevan aktiivisemmin mukana kunnan toiminnan suunnittelussa ja tapahtumien järjestämisessä. Myös kylien aktiivista roolia haluttiin tukea.

Keskeiset näkökulmat:

- Kuntalaiset kokevat, että vapaa-ajan asukkaiden ja kylien merkitys kunnan elinvoimalle jää vähäiseksi ja että kesäaikaan tulisi olla enemmän ohjelmaa

- Tapahtumia, joissa vapaa-ajan asukkaat ja vakituiset asukkaat voivat kohdata, pidettiin tärkeinä yhteisöllisyyden lisäämiseksi
- Ehdotettiin, että vapaa-ajan asukkaiden mielipiteitä voitaisiin kuulla aktiivisemmin esimerkiksi tapahtumien ja palveluiden kehittämiseksi

Osallisuussuunnitelman ja osallistamisen tarve

Rantasalmen kunnan strategisina tavoitteina on säilyttää kunnan elinvoimaisuus, turvata hyvä arki kustannustehokkaasti ja tukea kuntalaisten aktiivisuutta ja omatoimisuutta. Kunnan vision mukaan yhteisöllisyys, toiminnan ketteryys, osallistaminen ja tiivis yhteistyö sidosryhmien kanssa ovat avainasemassa strategian tavoitteiden onnistumisessa. Kuntalaisten osallistaminen on tärkeää, jotta käyttäjien näkökannat ja mielipiteet toimintojen kehittämisessä saadaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa esiin esim. isot kehittämishankkeet/ -investoinnit. Kuntalaiset ja kuntalaisten muodostamat yhteisöt, vapaa-ajan asukkaita unohtamatta, ovat jokainen paikkakunnan arjen asiantuntijoita omalta osaltaan ja tuovat osaamistaan palveluiden kehittämistoimintaan. Osallistamissuunnitelmassa kuvataan, kuinka osallisuutta edistetään yhteisöllisyyteen ja asiakaslähtöisyyteen perustuen ja suunnitelma toimii työntekijöiden ja päättäjien työkalupakkina, josta löytyy ehdotuksia käytettäväksi osallistamismenetelmäksi eri tilanteissa.

Osallistamista ei tehdä osallistamisen vuoksi vaan asetetun tavoitteen tai päämäärän saavuttamiseksi. Osallistaja eli kunta määrittelee tavoitteet ja tekee myös aina lopullisen päätöksen kuntalaisia kuultuaan. Tärkeää on myös mitata osallistamisen tulokset eli mitä osallistamisella saavutettiin. Tavoitteena voi olla osallistamisen tuloksen lisäksi esim. saatujen vastausten määrä ja kattavuus.

Osallistamisen tärkein anti on saada asioihin uusia käyttäjälähtöisiä näkökulmia. Osallistaminen tarjoaa palveluntuottajalle mahdollisuuden oppia ja kokeilla uutta. Kokeilemisen ja kokemuksen kautta on mahdollista löytää parhaat osallistamismenetelmät ja -toimintatavat.

Olipa osallistamisen tapa mikä tahansa, tärkeää on, että jokainen saa tasapuolisesti äänensä kuuluviin, kun on sen aika ja tarve. Kynnyksen osallistumiseen tulee olla mahdollisimman matala.

Viestinnän rooli osallistamisen osana

Selkeä ja avoin viestintä ja tiedottaminen ovat perusta osallisuuden ja vuorovaikutuksellisen yhteistyön syntymiselle. Viestintäkanavina toimivat kunnan sähköiset ilmoituskanavat, sähköposti, paikallislehti, infotilaisuudet ym. kulloisenkin tarpeen ja käyttäjäryhmän mukaan kohdennettuina. Kunnan osallisuussuunnitelman ja viestintäsuunnitelman tulee tukea toisiaan toimintaperiaatteiltaan.

Osallistamisen ja osallistumisen keinot

Osallistamistapoja on monia ja tavan valinta on tapauskohtainen ja voi olla myös eri tapojen yhdistelmä.

Palautteet ja kyselyt

Palautteet ja aloitteet ja kyselyt ovat perinteisiä tapoja saada tietoa kuntalaisten tarpeista ja ajatuksista kunnan toiminnoista ja palveluista. Kunnan verkkosivuilla on käytettävissä sähköinen palautelomake, jolla jätettyyn palautteeseen vastataan henkilökohtaisesti viivytyksettä.

Asiakastyytyväisyyskyselyillä voidaan kerätä hyvin monipuolisesti tietoa palveluiden kehittämistarpeista. Asiakaskysely usein toteutetaan sähköisenä verkkokyselynä, toki paperisenakin on vastausmahdollisuus edelleenkin mahdollistettu esim. kirjaston toimesta. Lomakkeissa on hyvä huomioida myös selkokielisyysvaatimus. Erityistarpeiden vaatiessa asiakastyytyväisyyskysely voidaan hoitaa myös haastatteluin esim. puhelimesta, tapaamisen yhteydessä tai yhteistyössä omaisten kanssa. Tekniikan kehittyessä kyselyiden toteuttamiseen tulee myös uusia toteutustapoja mm. robotiikka.

Käyttäjryhmäkohtaiset keskustelutilaisuudet ovat hyvä keino pureskella rajattua kehittämisosa-aluetta. Tapahtumien pop up -pisteet ovat myös tehokas keino kerätä esim. lyhyin kyselyin tai muutoin rajatun aiheen osalta osallistujien ajatuksia. Keskustelu- ja asukastilaisuudet ovat myös käytetty keino kerätä palautetta. Palautetta voidaan kerätä sekä suullisena että kirjallisena.

Lausunnot ja aloitteet

Mahdollisuus lausunnon antamiseen on kuntalaisille annettava varsinkin merkittävässä asioissa esim. palvelurakennemuutokset tai isommat hankkeet. Lausunnon tai muistutuksen voi jättää suoraan kuntaan. Kuntalaisilla on mahdollisuus jättää myös aloitteita esim. toimittamalla aloitteen suoraan kuntaan tai jättämällä sen kuntalaisaloite.fi -palvelun kautta kunnan verkkosivujen kautta.

Äänestykset

Eri käyttäjäryhmien mielipiteitä päätöksenteon tueksi voidaan selvittää äänestyksillä. Toteuttamissuunnitelmista voidaan esittää vaihtoehtoja, joista kuntalaiset ja käyttäjät pääsevät valitsemaan. Äänestämisen voidaan toteuttaa sähköisesti ja jaella eri sähköisten kanavien kautta. Äänestämiseen löytyy myös sovelluksia.

Merkittävässä asioissa voidaan käyttää myös neuvoa-antavaa kansanäänestystä. Kunnanvaltuuston on otettava asia käsittelyyn, jos vähintään neljä prosenttia yli 15-vuotiaista kuntalaisista sitä vaatii.

Osallistava budjetointi

Osallistavalla budjetoinnilla voidaan antaa kuntalaisille valtuudet miettiä käyttökohteita erikseen varatulle määrärahalle. Toiveita voidaan koota esim. verkkokyselyin. Ehdotuksista valitaan toteuttamiskelpoisimmat ja kuntalaisten annetaan valita toteutettavat ehdotukset äänestämällä.

Asukas- ja vapaa-ajanasukas raadit

Erilaisia raateja voidaan kutsua koolle vapaaehtoisista asukkaista tai vapaa-ajanasukkaista jonkin teeman ympärille keskustelemaan ja ideoimaan. Raati voi myös pohtia valmiiksi annettuja vaihtoehtoja ja tehdä niiden pohjalta perustellun päätöksen. Raati voi olla osa osallistavaa budjetointia tai sitä voidaan käyttää esim. ohjelmien tai strategian valmistelun tukena antamassa asioille kuntalais- ja/tai vapaa-ajanasukasnäkökulmaa.

Asiakaskehittäjät

Palveluiden kehittämistä varten voidaan valita asiakaskehittäjiä avoimella haulla. Asiakaskehittäjät tuovat suunnitteluun omat kokemuksensa ja ehdotuksensa.

Vaikuttamistoimielimet

Lakisääteiset vaikuttamistoimielimet ovat nuorisovaltuusto ja vanhus- ja vammaisneuvosto ja ei lakisääteisinä elinvoimatoimikunta ja liikunnan kumppanuuspöytä. Rantasalmella nuorten vaikuttamiselimenä toimii nuorten vaikuttajaryhmä KASVO. Liikunnan kehittämiseen on toukokuussa 2024 perustettu liikunnan kumppanuuspöytä, joka aloittaa kokoukset syksyllä 2024. Vaikuttamistoimielimillä on tärkeä asema uusien ehdotusten ja kehittämistoiveiden välittäjinä. Vanhus- ja vammaisneuvostot antavat palautetta ja kehittämisehdotuksia kunnan palveluista ja osallistuvat eri toimialojen toiminnan suunnitteluun ja valmisteluun pitäen ikääntyneiden ja vammaisten kuntalaisten tarpeita ja hyvinvointia esillä.

Nuorten vaikuttajaryhmä KASVO tuo omassa roolissaan vastaavasti nuorten näkökulmaa palveluiden ja toimintojen kehittämiseen. Nuoret voivat esittää ideoitaan joko KASVOn jäsenten kautta, suoraan kuntaan palautteena tai koulujen oppilastoiminnan kautta. Vaikuttamistoimielinten edustus voi asiakokonaisuudesta riippuen olla mukana suunnittelu-, valmistelu – ja seurantatyössä. Esimerkiksi vanhus- ja vammaisneuvoston edustus voidaan kutsua mukaan suunnittelutyöhön erityisesti ikäihmisten tai vammaisten palveluihin vaikuttavissa investointihankkeissa. Kunnan hyvinvointityöryhmässä on mukana vanhus- ja vammaisneuvoston edustus ja nuorten vaikuttajaryhmä KASVON edustus kutsutaan mukaan, kun toimielin järjestäytyy.

Elinvoimatoimikunta käsittelee säännöllisissä tapaamisissaan kunnan elinvoimaohjelman toteuttamista ja elinvoiman kehittämiseen liittyviä asioita. Elinvoimatoimikuntaan kuuluu kunnan elinvoimatyön henkilöstöä, luottamushenkilöitä ja paikallisen yrittäjäjärjestön edustajia.

Osallisuussuunnitelman seuranta ja päivittäminen

Osallisuussuunnitelman käyttöönotosta viestitään kunnan työntekijöille ja kuntalaisille ja se liitetään osaksi kunnan perehdyttämisaineistoa. Suunnitelman toimeenpano vastuutetaan kunnan johtoryhmälle ja esimiehille. Osallisuussuunnitelman toimeenpanon tueksi määritellään toimialakohtaiset osallisuutta edistävät toimenpiteet ja mittarit talousarvion tavoitteisiin. Tavoitteet, toimenpiteet, mittarit, seuranta ja arviointi kytketään osaksi kuntastrategian vuosiraportointia. Osallisuussuunnitelman sisältö käydään läpi vuosittain ja päivitetään suunnitelmaa tarvittaessa.

Osallistamisen tarve, menetelmät ja toteutustavat ja -vastuut / työkalupakki

Osallistamisen tarve	Menetelmä	Kuka/Mitä/Missä
Hankesuunnitelmat Kehittämis- tai suunnitteluhankkeet Kehittämisehdotukset Kunnan yleinen kehittäminen ja tulevaisuuden näkymät Kuntastrategia ja erillisohjelmat	avoin ja oikea-aikainen tiedottaminen	- verkkosivut, paikallislehdet, some - suorat sähköpostit tai kirjalliset tiedotteet palvelun käyttäjille - toimialat itse toteuttavat yhteistyössä markkinointi- ja viestintäkoordinaattorin kanssa
	keskustelu- tai asukastilaisuus	esim. hankesuunnittelun yhteydessä - tilaisuuteen selkeä aihekokonaisuus - asiantuntijapuheenvuorot - vetäjä - yksityiset kuntalaiset, kolmas sektori (yhdistykset, järjestöt, seurakunta), voi olla rajattu kutsu aihepiiriin mukaan - valmisteluista vastaa ko. toimiala (-t)
	- suullinen ja kirjallinen palautemahdollisuus - läsnäolo- tai verkko- tapaamismahdollisuus (esim. Teams -kutsu)	- luottamushenkilöt ja kunnan johto mukana - selkeä aihe - asiantuntijapuheenvuorot - vetäjä - yksityiset kuntalaiset ja kolmas sektori - valmisteluista vastaa ko. toimiala (-t)
	kuntalaisfoorumi tai avoin keskustelutilaisuus tai infotilaisuus	- ehdotukset kuntalaisilta (sis. kyselyt, keskustelu- tai kuntalaistilaisuus) - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	osallistava budjetointi	- rajattu aihe - laaja palvelunkäyttäjäjoukko - selkokieli kyselyn sisällöntuotannossa - riittävä vastausaika - muistutus ennen vastausajan päättymistä - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	kysely verkossa	- joko avoin tai kohdennettu pyyntö - sähköpostivastausmahdollisuus tai käytössä oleva muu sähköinen vastausmahdollisuus - riittävä vastausaika - muistutus ennen vastausajan päättymistä - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	lausunto	- vapaasti vastattavissa - laaja palvelunkäyttäjäjoukko - selkokieli sisällöntuotannossa - riittävä vastausaika - muistutus ennen vastausajan päättymistä - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	äänestys verkossa, sosiaalisessa mediassa tai sovelluksella	- joko avoin tai kohdennettu pyyntö - sähköpostivastausmahdollisuus tai käytössä oleva muu sähköinen vastausmahdollisuus - riittävä vastausaika - muistutus ennen vastausajan päättymistä - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)

	äänestys(linkki) sähköpostilla	- rajattu käyttäjäjoukko - selkokieli sisällöntuotannossa - riittävä vastausaika - muistutus ennen vastausajan päättymistä - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	kilpailu	- linkki verkkosivulla ja sosiaalisessa mediassa - selkokieli - riittävä vastausaika - muistutus ennen kilpailuajan päättymistä - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
Asiakastyytyväisyys	kysely verkossa	- vapaasti vastattavissa - laaja palvelunkäyttäjäjoukko - selkokieli sisällöntuotannossa - riittävä vastausaika - muistutus ennen vastausajan päättymistä - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	kysely(linkki) sähköpostilla	- rajattu käyttäjäjoukko - selkokieli sisällöntuotannossa - riittävä vastausaika - muistutus ennen vastausajan päättymistä - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	kysely paperilomakkeella	- rajattu käyttäjäjoukko - käyttäjät, joilla ei ole tietoteknisiä välineitä ja/tai osaamista - selkokieli sisällöntuotannossa - helppo/ilmainen palautusmahdollisuus lomakkeelle - riittävä vastausaika - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	vammais- ja vanhusneuvoston kautta kerättävä palaute, puhelinkyselyt ja omaisten illat	- Vanhus- ja vammaispalvelujen käyttäjät kohderyhmänä - selkeä, rajattu asiasisältö - puhelinkyselyn selkokielineen pohja - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	vanhempainillat	- varhaiskasvatus ja koulut järjestävät - kutsut Daisyn ja Wilman kautta - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
Kuntalaisten ideat ja aloitteet (sisältää myös	avoin tai tietyille kohderyhmälle rajattu ideointitilaisuus	- avoin kutsu tai kutsu palvelun käyttäjille - vetäjä

yrittäjien, yhdistysten, järjestöjen ja seurojen		- yksityiset kuntalaiset ja kolmas sektori asiakokonaisuuden mukaan - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	kuntalaisaloite	- kuntalaisaloite.fi -palvelun tai kunnan yleisen sähköpostin kautta toimitus - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	nuorten ideat ja ehdotukset	- nuorten vaikuttajaryhmä KASVOn kautta - oppilaskuntien kautta - nuorten ohjaajien kautta - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	ikääntyneiden ideat ja ehdotukset	- vanhus- ja vammaisneuvoston kautta - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)
	palautelomake	- kunnan verkkosivujen kautta sähköisellä lomakkeella - valmistelusta vastaa ko. toimiala (-t)

SUUNNITELMA VUOSILLE 2025 – 2027

Tavoite	Toimenpide	Mittari/seuranta	Aikataulu	Vastuutaho
AKTIIVINEN VUOROPUHELU				
Viestinnän tehostaminen eri kanavissa	aktiivinen viestintä osallistumismahdollisuuksista ja tehdyistä osallistumistoimista verkkosivuilla, somekanavilla ja paikallismedioissa	palaute, käytössä olevien kanavien seurantatiedot	jatkuvaa	kaikki
Viestinnän selkeyttäminen	verkkosivujen selkeyttäminen, tietojen ajantasaisuus ja palvelutietovarannon tehokkaampi käyttöönotto	sivustouudistuksen ja palvelutietovarannon päivityksen valmistuminen	päivitystyö jatkuvaa	kaikki toimialat, markkinointi- ja viestintäkoordinaattori
Ihmisten kohtaaminen	vuosittaiset kuntalaisillat eri teemoilla, kesäasukastilaisuus, johtoryhmä torilla, vanhempainillat	järjestetyt tilaisuudet ja kävijämäärä, saatu palaute	kuntalaisillat kevät- ja syksy kesäasukastilaisuus ja johtoryhmä torilla kesä vanhempainillat syksy	kaikki toimialat osaltaan
Tekniikan hyödyntämisen edistäminen osallistamisessa	sähköiset aloite-, palaute-, kysely- ja viestintäkanavat käytössä	käytössä olevat ratkaisut ja niiden kautta saatu palaute	jatkuvaa, olennaiset puuttuvat kanavat käyttöön vuoden 2025 aikana	hallinto
TEHDÄÄN YHDESSÄ				
Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa	liikunnan kumppanuuspöytä, yrittäjien aamukahvit ja kulttuuri- ja yhdistystoimijoiden yhteistapaamiset säännöllisesti	järjestetty toiminta, osallistujat ja saatu palaute	liikunnan kumppanuuspöytä 2 * v yrittäjien aamukahvit ja kulttuuri- ja yhdistystoimijoiden tapaamiset väh. 4* vuosi	hyvinvoinnin ja sivistyksen toimiala ja elinvoima
ARJEN VAIKUTTAMINEN				
Vaikuttamisen helppous	kotisivuilla selkeä 'vaikuta' -osio: - lue esityslistat ja pöytäkirjat - tee kuntalaisaloite - anna palautetta - ota yhteyttä luottamushenkilöihin tai viranhaltijoihin - ilmoita tapahtumasi kalenteriin	palaute	käytössä vuonna 2025-	markkinointi- ja viestintäkoordinaattori
Eri ryhmien aktiivinen vaikuttaminen ja kuuleminen	vanhus- ja vammaisneuvoston, nuorten vaikuttajaryhmä KASVOn, liikunnan	aloitteet ja palautteet osaksi päätöksentekoa	jatkuvaa, myös osaksi käyttöön otettavaa EVA -prosessia v. 2025-	puheenjohtajat ja valmistelijat

	kumppanuuspöydän, kulttuuri- ja yhdistystoimijoiden kokoontumisten, yrittäjien ja työttömien konsultointi ja säännölliset tapaamiset			
Mielipiteen ilmaisu	kyselyt eri aiheista	kyselyiden tulokset	tarvittaessa	toimialajohtajat
Osallistava budjetointi	kuntalaisten yleinen talousarvioriihi tai erikseen rajatun määrärahan käyttötapaehdotukset joko kyselyllä tai kuntalaisillassa	kyselyiden tulokset osaksi päätöksentekoa	vuosittain syksyllä	johtoryhmä
Kuntastrategian laadinta	kuntalaisillat osana strategian laadintaa	kuulemisten anti osaksi strategiakonaisuutta	syksy 2025	johtoryhmä
VASTUUNOTTO OSALLISUUDEN EDISTÄMISESTÄ				
Osallisuustyöryhmä	asiakirja käsitellään, päivitetään ja seurataan johtoryhmässä	raportointi päätöksentekijöille tilinpäätöksen yhteydessä	alkaen 2025	johtoryhmä
Osallisuussuunnitelman työyhteisöön vakiinnuttaminen ja tekijöiden sitouttaminen	esihenkilöt vievät toimintatavat yksiköiden arkeen	Palautteet	alkaen 2025	esihenkilöt

LIITE 1. OSALLISTAJAN MUISTILISTA

1. Olen päättämässä asiasta tai kehittämässä palvelua, josta on hyvä kuulla kuntalaisten näkemyksiä.
2. Selvitän, mitä tahoja asia koskee ja valitsen osallisuuden menetelmistä sopivan tavan tai useampia sopivia tapoja kuntalaisten osallistumiseen.
3. Olen innostava ja ylläpidän avointa keskustelukulttuuria.
4. Suhtaudun saatuihin kommentteihin ja ideoihin avoimesti ja kiitän kuntalaisia heidän panoksestaan.
5. Viestin osallistumisen tuloksista eli siitä, miten saadut kommentit ja ideat kytetään päätöksentekoon tai palveluun
6. Seuraan osallistumisen vaikutuksia ja toistan hyväksi havaittuja menetelmiä.

Osallisuus ja osallistaminen

KYSELYTULOKSET | SYKSY 2024

RANTASALMI

The logo for Rantasalmi features two wavy lines below the text. The top line is blue and the bottom line is green, both with a wavy, undulating pattern.

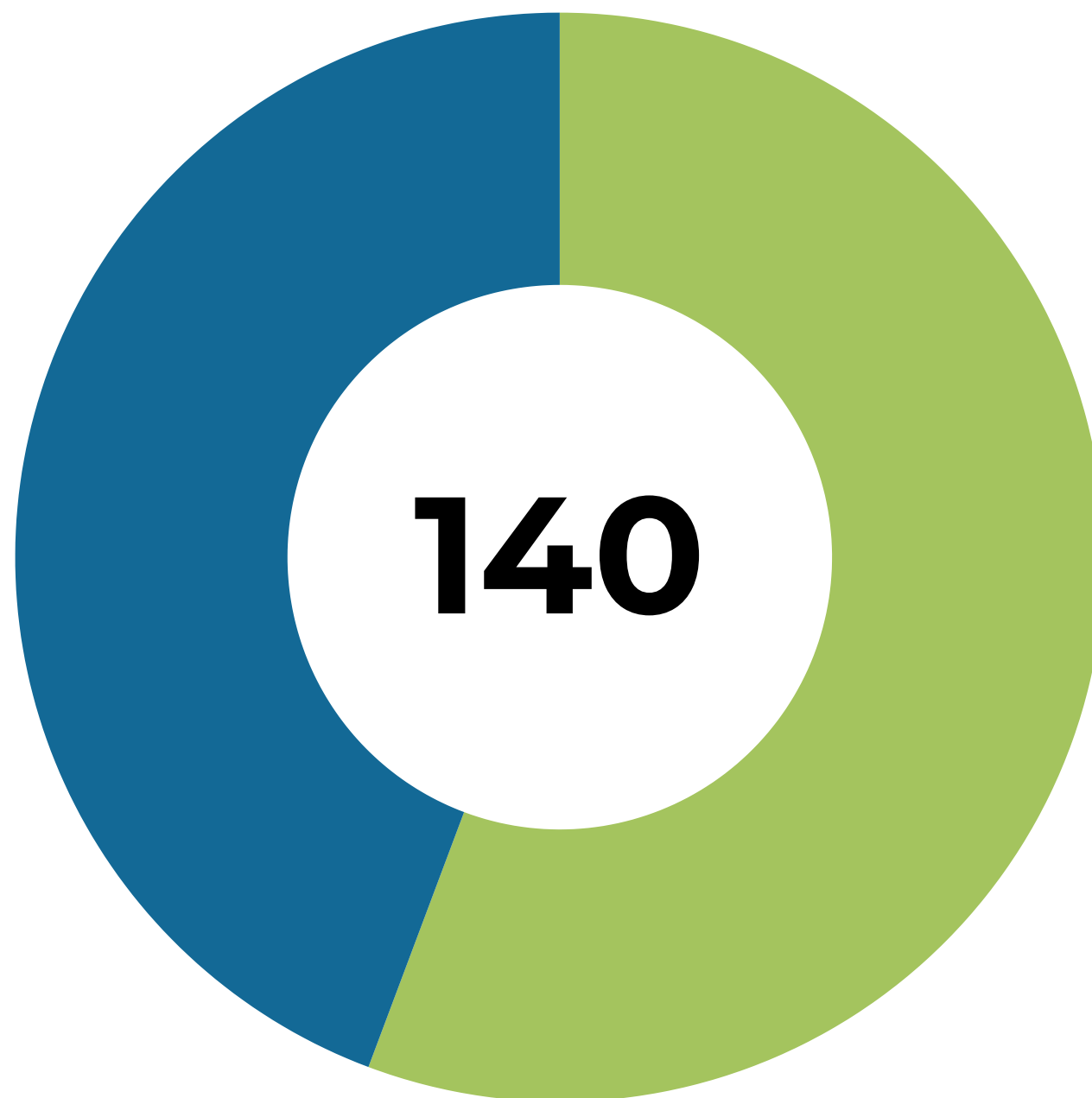
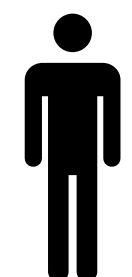
Vapaa-ajan
asukkaita

62

36

26

Kuntalaisia

78

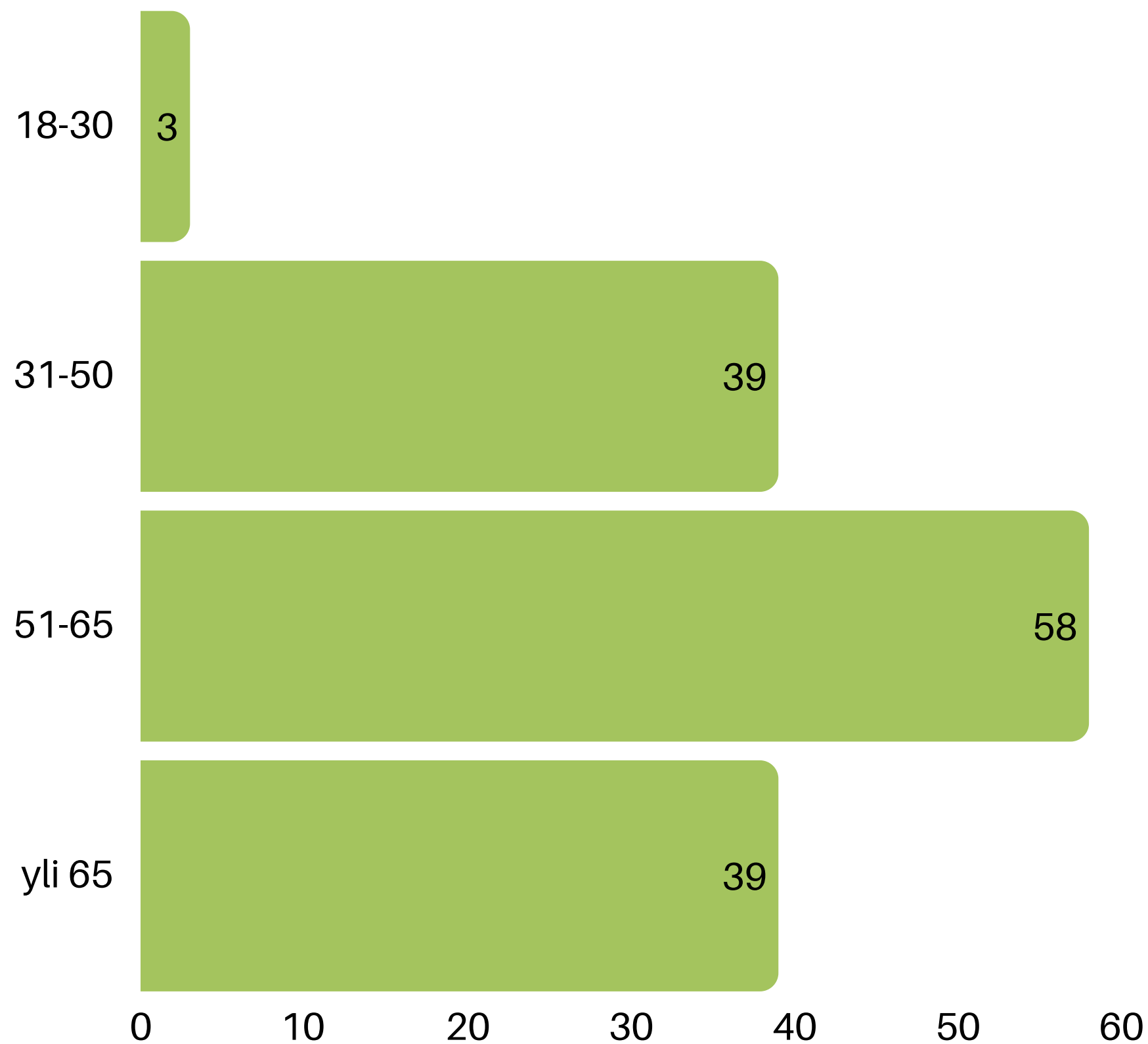
60

17

1

Vastaajien keski-ikä

42,8v

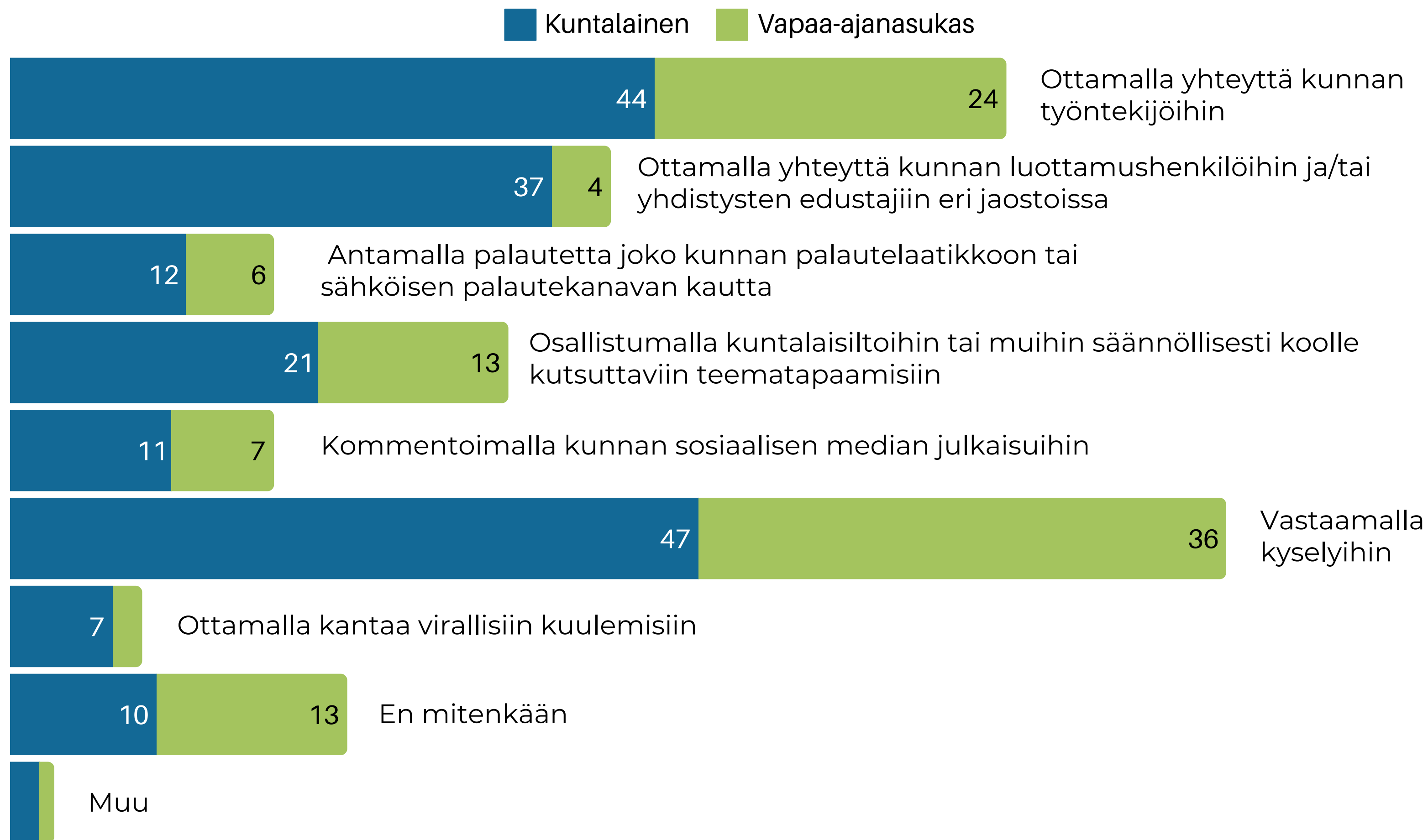
53,8v

**Vapaa-ajan
asukkaat**

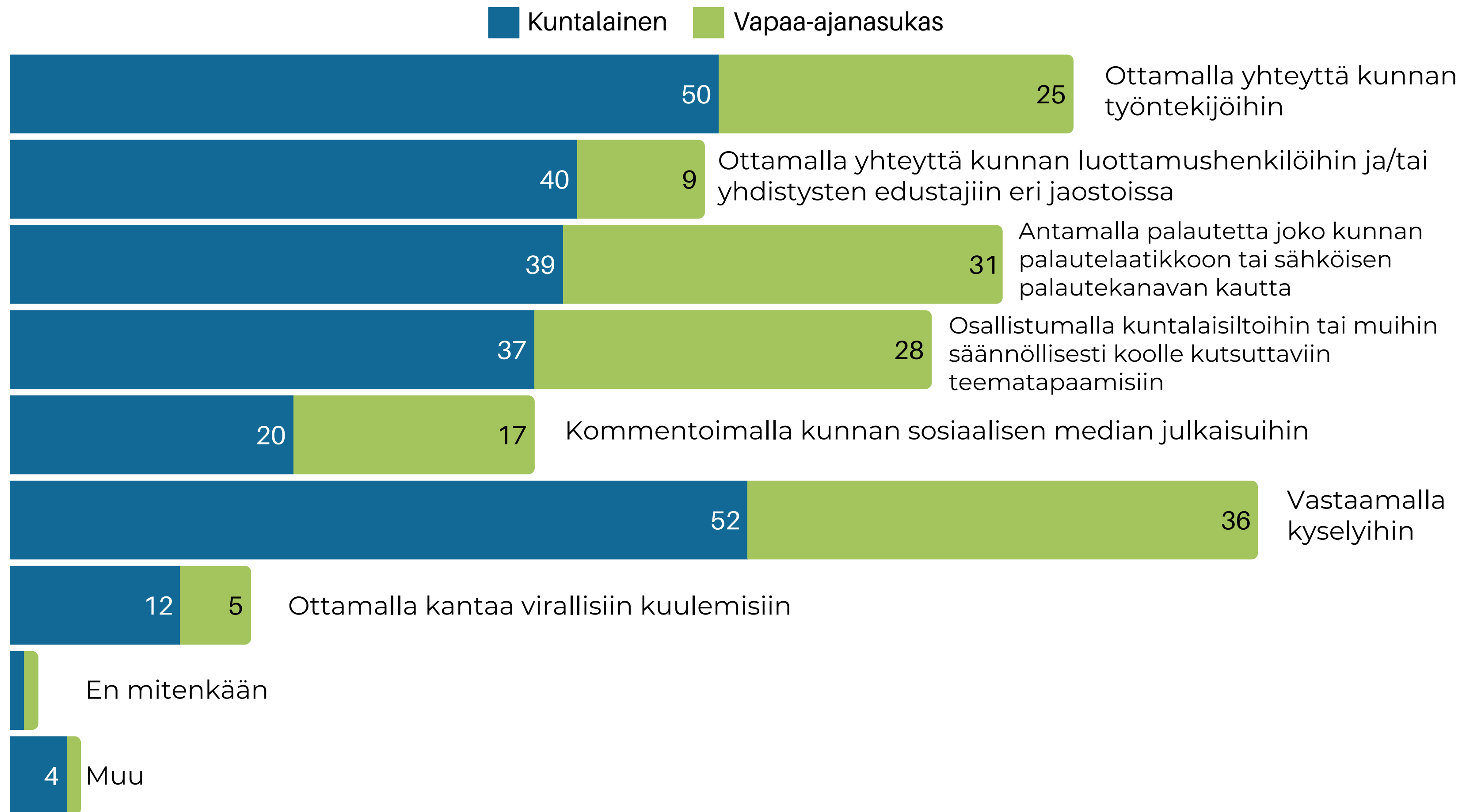
57,3v

Kuntalaiset

54,5v

MITEN HALUAISIN TULLA KUULLUKSI

Avoimet vastaukset osallisuus ja osallistaminen -kyselyssä paljastavat kuntalaisten moninaisia näkökulmia ja odotuksia Rantasalmen kehittämisessä.

Kyselyn vastaajat pohtivat paitsi osallistumiskanavien toimivuutta, myös kuntalaisten ja viranhaltijoiden vuorovaikutusta sekä kunnan kehityksen suunnittelua ja viestintää.

Raportti jaottelee havainnot neljään pääteemaan.

Kuulluksi tulemisen kokemus ja vuorovaikutuksen kehittäminen

Monet vastaajat kokevat, että kuntalaisten kuuleminen jää pinnalliseksi, ja he toivovat syvempää vuorovaikutusta. Erityisesti toivottiin, että kuntalaisten mielipiteitä hyödynnettäisiin konkreettisessa päätöksenteossa eikä vain muodollisena kuulemisen keinona.

Keskeiset näkökulmat:

- Kuntalaiset haluavat tuntea itsensä osaksi kunnan päätöksentekoa, ei pelkästään passiivisinä osallistujina.
- Yhteydenpito viranhaltijoihin koettiin osin vaikeaksi, ja useat vastaajat kokivat, ettei heidän palautteisiinsa tai kysymyksiinsä reagoitu.
- Toivottiin säännöllisempiä ja useammin toistuvia, matalan kynnyksen tapaamisia kuntalaisten ja viranhaltijoiden välillä.

Tiedottamisen laatu ja tavoittavuus

Vastauksissa korostui tarve paremmalle viestinnälle kunnan asioista, palveluista ja osallistumismahdollisuuksista. Tiedottamisen välineissä toivottiin monikanavaisuutta, jotta erilaiset kuntalaisryhmät tavoitettaisiin.

Keskeiset näkökulmat:

- Rantasalmen Lehden merkitys tiedotusvälineenä on vahva, mutta somen käyttö tavoittaa osan kuntalaisista.
- Moni toivoi perinteisiä tiedotuskeinoja, kuten postin kautta jaettavia tiedotteita.
- Tapahtumista, erityisesti turisteille ja kesäasukkaille suunnatuista, toivottiin tiedotusta myös englanniksi ja ruotsiksi.

Kesäasukkaiden osallistaminen

Useat vastaajat mainitsivat, että vapaa-ajan asukkaiden toivottaisiin olevan aktiivisemmin mukana kunnan toiminnan suunnittelussa ja tapahtumien järjestämisessä. Myös kylien aktiivista roolia haluttiin tukea.

Keskeiset näkökulmat:

- Kuntalaiset kokevat, että kesäasukkaiden ja kylien merkitys kunnan elinvoimalle jää vajaaksi ja että kesäaikaan tulisi olla enemmän ohjelmaa.
- Tapahtumia, joissa kesäasukkaat ja vakituiset asukkaat voivat kohdata, pidettiin tärkeinä yhteisöllisyyden lisäämiseksi.
- Ehdotettiin, että kesäasukkaiden mielipiteitä voitaisiin kuulla aktiivisemmin esimerkiksi tapahtumien ja palveluiden kehittämiseksi.

Kunnan infrastruktuurin ja palveluiden kehittämistarpeet

Kuntalaiset toivat esiin konkreettisia kehitystoiveita, jotka liittyvät esimerkiksi kulttuuripalveluihin, liikuntapaikkoihin ja virkistysalueisiin. Myös kyläalueiden kehittämistä ja kyläläisten erityistoiveita nostettiin esille.

Keskeiset näkökulmat:

- Kulttuuripalveluiden, kuten kirjaston ja puhallinorkesterin, toimintaa pidetään tärkeänä, ja niiden rahoituksesta oltiin huolissaan.
- Liikuntapalveluiden ja kuntosalin laitteiden ajantasaisuus oli monelle tärkeää, ja niiden toivottiin vastaavan kuntalaisten tarpeisiin paremmin.
- Moni korosti lähiluonnon ja virkistysalueiden merkitystä. Ehdotettiin, että kunta suunnittelisi ohjelman luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi.

Olen kovin huolissani kunnan kulttuuritoimen rahoituksen kehityssuunnasta. Erityisesti Puhallinorkesteri, kansalaisopisto ja kirjasto ovat minulla sydäntä lähellä ja olen kuullut, että näihin laitoksiin olisi tulossa merkittäviä leikkauksia. Jos kunnassa ei ole kulttuuria tarjolla, niin miksi kukaan haluaisi kuntaan sitoutua.

Aika usein kokoontumiset, kahvihetket ym. ovat sellaisina ajankohtina, ettei niihin töissäkäyvä pääse. Näin eniten pääsevät ääneen yrittäjät, maanviljelijät ja eläkeläiset. Työssäkäyvällä palkansaajalla on melko hintelät mahdollisuudet vaikuttaa yksittäisenä henkilönä.

Miten näitä osallisuussuunnitelman juttuja aiotaan tiedottaa. Kuka niitä käsittelee. Tuodaanko ne julkisesti ruodittaviksi? Toivoisin laajempaa kuulemista kuntalaisilta koskien uusia ideoita, kehittämistä eikä vain kunnan omien työntekijöiden mielipiteitä. Esim. Voisi tehdä kyselyn.

Kunnan omilla facesivuilla jäi vastaus saamatta(asialliseen kysymykseen(Manta-asia), sama asia mielipidekirjoitus Rantasalmen Lehti. Mm. nämä asiat ontuvat osallistumisessa/ osallistamisessa. Päätösten epä johdonmukaisuuteen pitäisi päättäjien käydä parempaa vuoropuhelua kuntalaisten kanssa.

Vain kaksi kysymystä ja niissäkin samat vaihtoehdot !! Teillä on kaiken maailman yritys- ja matkailukoordinaattorit, joten pitäisi nyt vähän kattavampi ja laadukkaampi kysely saada aikaiseksi. Mielenkiintoista nähdä miten tästä tehdään tilastollista analyysia. Vaiko vanha totuus: markan rahalla saa monenlaista tilastoa Olen täysin kyllästynyt Rantasalmelaisten touhuihin. Vuosien kuluessa Rantasalmi on kutistunut ahdistavaksi samanmielisten kuplaksi.Vuosia sitten harkitsin,voisiko Rantasalmella asua ja sieltä käsin työskennellä lähikaupungeissa.Nyt en enää pysty edes harkitsemaan semmoista vaihtoehtoa.Rantasalmelaiset esittävät vaan vaatimuksia muille,esim. työntekijöiden suhteen ,pitäisi juuri heidän yrityksiin kouluttaa valmiiksi pari työntekijää,itse ei olla valmiita kouluttamaan tarvittavia työntekijöitä. Ja työperäisen muuton keskustelu on pöyristyttävää. Ei ymmärretä,että jos mahdollisen työntekijän puoliso onkin korkeakoulutettu,ei hän lähde lakanoita viikkaamaan matkailuyrityksiin. Tämä ymmärryksen puute koskee myös perheiden lapsia ja heidän mahdollisesti jo aloittamiaan harrastuksia.Ei ole mahdollista jatkaa harrastuksia olemattoman tarjonnan vuoksi. Rantasalmelaiset eivät tajua,että Rantasalmella ei ole mitään ihmeempää tarjota,kuin muillakaan samanlaisilla pikkukunnilla.

Kunnassa on ihan hyvä meininki

Toimiva ja vireä kunta ollaan viihdytty .

Pyydän poistattamaan Rantasalmelta Varkauden suuntaan menevältä tieltä 80 km/t nopeusrajoituksen osoittavan liikennemerkkin edestä näkyvyyttä häiritsevät puunoksat. Liikennemerkkiä ei havaitse kunnolla talvellaakaan. Puhelin yhteyksien soisi toimivan paremmin. Teiden kunta paikoin todella huono.

Laitoin viestiä ja pari kertaa ottanut yhteyttä tiedustellakseni luvattoman wc:n läheiselle luodolle rakentamisen vaikutuksesta mökkimme rantaveteen. Alkukesän vedenkorkeus teki tuosta vesivessan. Ei tullut vastausta, joten aiemmat kokemukseni kunnan palveluista palautuivat mieleen....eivät ole muuttuneet.

Kunnan rakennustoimi on esimerkillistä! Mauri tekee hyvää työtä.

Koska kunta valitsee kunnanjohtajan, joka asuu kunnassa? Ulkokuntalainen kunnanjohtaja ei ole sopiva henkilö johtamaan uudistuksia kunnassa. Kyllä varmasti meidän omasta kunnasta löytyy sopivampi kunnanjohtaja meille, joka todella pistää hihat heilumaan meidän kunnan hyväksi.

Missä se kauan kaivattu ja jo moneen kertaan luvattu KOIRAPUISTO viipyy?

Olen täysin ymmällä siitä, että Rantasalmen kaduilla ja esim. Osuuspankin ja S-Marketin edustalla parveilee päihtyneitä (aina samat henkilöt) ihmisiä ja että esim. 4-H kerhon Ekokaupan ovelta on ilmoitus, ettei tarjolla päihtyneille. Eikö heille voi tehdä mitään? Varsinkin kesällä, kun kunnassa on paljon kesäasukkaita ja turisteja nämä "haisevat" henkilöt tukkivat kadut ja ovien tuloaukot.

Kesäaikana pitäisi tarjota monia erilaisia tapahtumia, jotta turistit ja kesäasukkaat viihtyisivät kylällä. Etteivät he kaikki menisi Savonlinnaan tai Varkauteen.

Ehkä paikallisia tuotteita myyvä liike keskellä kylää toisi, muuten hiljaiseen kylään. Leipomo ja kunnan kahvila keskellä kylää piristäisi kylän kasvoja. Jumikkalan kahvila on liian kaukana kylän keskustasta. Ekokaupan kahvila ei ole kutsuva, sillä sen edessä parveilee sellainen äänekäs vanhusten ryhmä, sinne ei viitsi vieraita viedä. Torilla on liian vähän toimintaa kesälläkin, se ei ole vetonaula kuntalaisille tai vieraillessaan.

Toivoisin enemmän kunnan ja yritysten välistä yhteistyötä alueen virkistämiseksi ja elinvoiman ylläpitämiseksi. Nykyisten asukkaiden tulisi pystyä pää ylhäällä sanomaan, että meillä on täällä sekä palveluita että viihdettä ja tapahtumia. Toiseksi heidän olisi pystyttävä sanomaan, että tämä ja tämä järjestö, tuo ja tuo yritys JA kunta oli mahdollistamassa tämän. Pienen asukasmäärän vuoksi jokaisen asukkaan mielipiteellä tästä kunnasta hyvänä asuinpaikkana, on merkitys. Hynttyyt yhteen ja tuulta päin.

Miksi 5 ja 6 -kohtien vaihtoehdot ovat identtiset? Kysely ei nyt täysin täytä tulkinnan kriteereitä

Kuntalaisille tietoa osallistumisen eri mahdollisuuksista

Rantasalmen lehdessä tiedottaminen

Postiluukun kautta tuleva tiedottaminen/ kysely

Kaikille avoimet kuulemistilaisuudet/ kuntalaisolohuone

Digitaaliset käytännöt kuulemisessa

Avoimuus ja ajankohtainen tieto

Enemmän kunnan asioita paikallislehteen. Rantasalmen lehti ilmestyy/luetaan melkeinpä joka kodissa.

Enemmän meitä kuntalaisia mukaan kunnan toimintojen kehittämiseen, suunnitteluun ja toteutukseen. Meillä on ideoita. Teknisen puolen viranhaltijoihin on vaikea saada yhteyttä ja jos saat niin asioita pallotellaan viranhaltijalta toiselle. Kokemusta on. Vakituisten asukkaiden asiat eivät vaikuta kovin tärkeiltä, vaikka juuri he ovat pysyviä veronmaksajia. Palvelut suuntautuvat ihan muualle.

Liikuntapuolen palveluihin yhteyden saa hyvin ja myös vastauksen.

Myös kulttuuri- ja kirjastotoimi palvelee hyvin.

Toivottavasti myös johtavat viranhaltijat aktiivisemmin kertoisivat kunnan kuulumisista ja tavoitteistaan kunnan hyväksi, esimerkiksi paikallislehdessä ja nettisivuilla.

Onneksi Jasso Toenperä käy kylällä. Muita kunnan palveluita ei ole eteläisillä kylillä ollut vuosiin.

Kaikki edellä mainitut tavat ovat tärkeitä. Olen itse ollut kunnan työntekijä ja suorat kontaktit siksi. Jotkut tavat ovat hyviä yleiseen keskusteluun ja toiset yksityiskohtaisen asian käsittelyyn. Virkamiesten olisi hyvä ulkopaikkakuntalaisia saada kuunnella tarkalla korvalla kulttuuripitäjämme asukkaiden mielen pohjavirettä, yhteisöllisyyttä ja suvaitsevaisuutta. Aiemmin oli pohjana kunnan strategialle kolme MMM kirjainta, matkailu, maatalous ja metsä eikä se ole muuttunut. Kaikki ovat vahvasti kehittyneitä ja luoneet ympärilleen muuta yritystoimintaa, jotka niihin nojaavat vaikkapa metsä: talotehtaat, laiturit, pakkaukset. Ympäristöosaaminenkin on vahvaa ja voisi enemmän hyödyntää. Tyhjän päälle ei voi brändiä rakentaa. Esitän, että otettaisiin nuo ämmät ja niiden kehitys ja tukeminen luupin alle vielä kerran.

Olen tyytyväinen kirjaston toimintaan ja sen asiointipisteisiin.

Sieltä saa apua moniin ongelmiin.

Säästöjä revitään nyt epätoivoisesti vaikka mistä, mutta mielestäni hyvin toimiviin järjestelyihin ei ole viisastaa puuttua. Myöskin kuntalaisten olohuoneessa on järjestetty mielenkiintoista ohjelmaa.

Innokkaista toimijoista tällä saralla täytyy pitää kiinni. Heitä ei ole liikaa.

Kirjastoautoa ei saa lakkauttaa!

Kirjaston määrärahoja ei saa "leikata"! -eikä kulttuurirahoja!
Tsemppiä päättäjille! -ett' saatte centin virumaan metriksi!...
Pieniä päiväretkiä lähikohteisiin kunnan eri osiin, esim
näkötorneille. Linja-autoretki Pitäjän historiallisille muistomerkeille.

Kiitos siitä että kunnan vaikuttavat henkilöt ovat helposti
lähestyttäviä ja ottavat asiakseen selvittää mahdollisten
epäkohtienkin parantamista kuntalaisten eduksi
Ajattelin että tässä olisi kysely enemmänkin,, konkreettisia
mielipiteitä, kun kyselyyn nyt kerrankin osallistun

Kysymyksessä 5 oli epäselvä kysymysasettelu. Tarkoitettiinko millä
tavoilla onnahdollsta saada ääninkuuluville vai mitä tapoja olen
käyttänyt?

Kuntalaisten kuuleminen on nyt pelkkää sanahelinää.
Kokemukseni mukaan paras keino tulla kuulluksi ja ymmärretyksi
on olla yhteydessä suoraan asiaa hoitavaan ns kenttätöntekijään.
Vaikutus/asian parannus onkin sitten eri asia (esim. koulukyytien ja
maatalousyrittäjien lomitusten järjestelyt).

Toivon, että kunta kaavoituksella tai muilla keinoin varmistaa, että
kuntalaisilla on helposti saavutettava, virkistysarvoltaan
monipuolinen lähiluonto, niin metsät kuin puistot saatavilla/
olemassa.

Tällä hetkellä tuntuu, että lähiluonnon arvoa ei ole ymmärrettyä tai
sitä ei ole ollenkaan mietitty. Ehdotan,että Sitran suosittelemalla
kansalaispaneelin avulla Rantasalmelle tehdään luonnon
monimuotoisuus ohjelma. Sen avulla voidaan turvata kuntalaisille
nyt ja tulevaisuudessa monimuotoinen lähiluonto ja viheralueet.
Rantasalmen väki vanhenee, ja on tärkeää, että kaikilla on
mahdollisuus nauttia luonnosta ja sen merkittävistä
terveysvaikutuksista (fyysiset/ psyykkiset vaikutukset!):

Tilaisuudet olisi ihan kivoja mutta kaikkeen ei ennätä
osallistumaan. Pienemmän kyselyt useammin olisivat hyödyllisiä ja
ne voisivat olla vaikka kunnan sivulla ja somessa esim.
Facebookissa.

Luulin, että tässä kyselyssä kysytään oikeasti kuntalaisten
mielipiteitä
Paikallislehteen enemmän tietoa kunnan suunnitelmista, ei vain
päätöksistä.

Kuntalais ja vapaa-ajan asukkaiden tilaisuuksia voisi toki järjestää useammin. Ja ehkä niistä tiedottaminen. Kesäisin pari eri tai sitten myös mahdollisuus osallistua tilaisuuteen videoitse (lähinnä vapaa-ajan asukkaita ajatellen jos eivät tilaisuuteen pääse) Olisiko sitten kanavana livevideo kommentointi/kysymysmahdollisuuksilla.

Toiivoisin että kuulemisiin merkittävästi kuntalaisten arkeen vaikuttavissa asioissa järjestettäisiin aidosti kiinnostuneesti, ns. etupeltoon eikä päätösten jälkeen. Muutoin kyseessä on palautetilaisuus.

Vision ja strategian toteuttamista tulisi kytkeä arkeen eli viranhaltijoiden työhön= niiden pitäisi ohjata tekemistä. Tähän tarvitaan konkretiaa= miksi ja miten toteutetaan, muuten jää ylätasoinen hutuksi.

Kylien taloudellista tukemista sekä viranomaisten ja päättäjien osallistumista kylien tapahtumiin aktiivisemmin. Tai no, osallistumaan ylipäänsä. Tuntuu että kylät ovat irrallinen osa Rantasalmea. Kylillä on paljon talkootyöllä järjestettyä toimintaa ja tapahtumia. Kylillä toivottaisiin kunnan suunnalta aktivoitumista. Rantasalmi on paljon enemmän kuin kirkonkylä, kuten me jokainen tiedämme.

Enemmän ääntä kuuluviin selkeillä kyselyillä esim sähköpostilla, ne tavoittaa hyvin.

On eri asia tulla kuulluksi kuin että kuultu asia myös ymmärretään. Tilaisuuksia on paljon mitä kautta voi ääntään käyttää. Tuntuu vain siltä ettei kuntalaisia oikeasti kuunnella

Välillä todella vaikea tavoittaa työntekijöitä. Toive, että jonkun luottamushenkilön tavoite olisi vaikuttaa myös haja-asutusalueen asukkaiden asioihin kuten ajonopeus valtatie 14:sta ja julkinen liikenne äärialueilla mikäli niihin pystyy vaikuttamaan. Koska en ole kovin innoissani somesta, en edes tiedä, missä kaikkialla voi kunnan asioita seurata. Lehden tilauksen lopetin koska oli niin seurakuntakeskeinen julkaisu.

Osallisuuden tunnetta Ei lisää se, että kysytään mielipiteitä, mutta toimitaan niin, että niillä ei tunnu olevan mitään merkitystä. Tiedotusta asioista voisi laittaa postin kautta muutaman kk infona. Kaikki ei ole somessa eikä paikallislehti ole kaikkien tilauksessa.

Muualta muuttaneena tänne on autottomana ollut vaikeaa päästä mukaan ns sisäpiiriin vaikka asunut jo pidemmän aikaa niin on ulkopuolinen monessa asiassa.

Tuntuu että kunnassa on kuitenkin vielä voimassa vanhat jäärät ja uudistuksia ei oteta vakavasti. Tai sitten vaan suljetaan silmät uudistuksilta. Sekä voimassa hyvä veli systeemi liikaa useissa asioissa ystävänpalveluksia

Kunta lähetti kyselyn ongelmapiirien kaatamisesta 2023 syksyllä. Asia meidän kohdalta edelleen kesken? Saako kaataa itse? Kuntako kaataa? Vastausta odotellen..

Kesäasukkaana toivoisin ,että olisi tapahtumia myös elokuussa koulujen alkemisten jälkeen. Kesäkahvilat olisivat auki vaikka edes viikonloppuisin, ymmärrän, että niitä usein pyörittävät koululaiset. Tapahtumailmoitukset saisivat olla myös suomen lisäksi esim englanniksi. Meillä asukkailla on varmasti muunkielisiä puolisoita, itsellä ruotsalainen.

En oikein usko tällaisten kyselyjen toimivuuteen. Toivottavasti osallisuussuunnitelmaan kirjataan nimenomaan mahdollisuuksia vaikuttaa myös kunnan kulttuurielämää koskeviin toiveisiin. Toki pienellä kunnalla, varsinkaan kesä- ja loma-aikoina, ei ole suuria mahdollisuuksia järjestää monipuolista taide- ja kulttuuritoimintaa. Suurkiitos muille tahoille esim. Laura Netzel-festivaalin ja Ilokivi kaekuu-musiikkitapahtuman järjestämisestä!

Kaarnetsaari osaksi Linnansaaren kansallispuiston aluetta, ei Järvisydämen osaksi!

Äänelään viikonloppuaukiolo kesä ja elokuussa jos mahdollista. Esim. Lipposmarkkinoiden aikaan.

Toivoisin, että kuntosalin vanhentuneet, vanhat laitteet, joita on vielä n. 6 kpl vaihdettaisiin uudempiin. Ne voisi löytyä käytettynä edullisesti. Isompi kuntosalitila olisi kiva, jos sellainen löytyy, mutta nykyinen on oikein viihtyisä.

Kesä asukas tapaamiset mielestäni tärkeää .

Kesäasukastapaaminen elokuussa, kun piti palata jo töihin ja kouluun Etelä-Suomeen. Kesäkuu olisi parempi Rantasalmi on kesäasukkaan silmin toiminut. Ehkä kesäasukkaita ja vakiasukkaita tapahtumia voisi olla, esim. urheilutapahtumia, musiikki iltoja tms

Hienoa, että tällainen kysely. Rantsu on maailman paras paikka, mutta valitettavasti palvelut ja väki vähentyneet . Olisi kiva saada pidettyä edes nykyist palvelut, mutta parempi, jos jotakin uutta toimintaa ja palveluja syntyisi. Mainostamiseen pitäisi panostaa.

Itse pitää olla aktiivinen muuten ei saa mitään tietoa tapahtumista tai muista aktiviteeteistä. Kirjasto on ollut pääasiallinen tietolähteeni. Siellä kerrotaan kylän tapahtumista. Myös kunnan talon infotaulusta löytyy paljon tietoa. Jjos näitä ei hyödynnä niin jää täysin pimentöön.

Kiitos myös kunnanjohtajan keväisin lähettämästä sähköpostista. Näin tuntee itsensä tervetulleeksi Rantasalmen kesä-asukkaaksi.

Vapaa-ajan asukkaita kannattaisi osallistaa enemmän tuottamaan ajatuksia/ideoita toiminnan ja palvelujen suhteen.

Vapaa-ajan asukkaita on paljon Rantasalmella ja palvelujen käyttöaste varsinkin kesäaikaan on erittäin suuri eli hyviä kehittämis ideoita jo olemassa olevien hyvin ideoiden sekaan varmaan mahtuu.

Joku esim palaute lomake jolla voisi esim tieremppa yms tarpeet ilmoittaa.. helpot swlkeät yhteystiedot missä asioissa keneen ja mihin yhteys milloinkin.

Nykyiset kanavat joita olen käyttänyt eivät toimi mitenkään eivätkä ole tuottaneet tulosta. Todella turhauttavaa tähän asti.

Olisi hienoa, jos Rantasalmi nostetaan kauniiden, iloisten ja toimivien kesäkuntien joukkoon kehittämällä kaunis rantakaistale, esim. Popup-kahviloita, myyntipisteitä ja -kojuja, tapahtumia ym rannalle, joka on Rantasalmen ydinaluetta. Ja toiveena nimenomaan paikallisten tuotteita ja palveluita, kotimaisia. Torikahvilatoivekin olisi ihan kotimaiselle kahvilalle rantasalmelaisine herkkuisineen. Nyt siellä on muun maan lippu ja kahvila, se kyllä hämmästyttää paikkakuntaan tutustuvia matkustajia ...

Järjestöjen kannustus kunnille soveltavan liikunnan edellytysten ja palveluiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi

Kunnat ovat keskeisiä soveltavan liikunnan palveluiden järjestäjiä Suomessa. Kansanterveys-, potilas- ja vammaisjärjestöt haluavat kannustaa kuntia vahvistamaan soveltavan liikunnan asemaa, sillä sen merkitys toimintarajoitteisille, vammaisille sekä pitkäaikaissairaille henkilöille on suuri. Järjestöt ovat huolissaan kuntien soveltavan liikunnan tilasta ja tulevaisuudesta Valtion liikuntaneuvoston (2024) Soveltavan liikunnan tilanne kunnissa -selvityksen perusteella.¹

Soveltavan liikunnan edellytysten ja palveluiden ylläpitäminen ja kehittäminen on tärkeä askel kohti kaikille avointa ja tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa. Näin voidaan merkittävästi parantaa toimintarajoitteisten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden liikuntaedellytyksiä ja edistää heidän hyvinvointiaan ja osallisuuttaan kunnassa.

Soveltavalla liikunnalla (aikaisemmin käytetty käsitettä erityisliikunta) tarkoitetaan organisoitua liikuntaa tai liikuntaa edistävää toimintaa henkilöille, joiden on vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen tai niiden sosiaalisiin tilanteisiin aiheuttaman vaikutuksen vuoksi vaikea osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan.² Soveltavan liikunnan kohderyhmää ovat erityisesti toimintarajoitteiset, pitkäaikaissairaavat sekä ne yli 65-vuotiaat henkilöt, joiden toimintakyky on heikentynyt selvästi. Soveltavan liikunnan piiriin kuuluu noin 15 prosenttia Suomen väestöstä ja kohderyhmä kasvaa väestön ikääntyessä.¹

Me järjestöt kannustamme kuntia ylläpitämään ja kehittämään soveltavan liikunnan edellytyksiä seuraavasti:

- 1) Mahdollistamalla kaikkien kuntalaisten liikunnan harrastaminen tarjoamalla soveltavan liikunnan ryhmiä sekä myöntämällä etuuksia erityisryhmien omaehtoiseen liikkumiseen.** Kunnista 59 prosentilla on käytössään jonkinlainen alennuskorttikäytäntö, joilla tuetaan toimintarajoitteisten kuntalaisten omaehtoista liikuntaa.¹ Liikuntaetuuudet eivät poista soveltavan liikunnan ryhmien tarvetta, mutta ovat tärkeä liikkumisen kannustin niille, joiden mahdollisuudet osallistua ryhmämuotoiseen liikuntaan ovat rajalliset. Kuntien tarjoamien soveltavan liikunnan ryhmien määrät ovat vähentyneet viime vuosina.¹
- 2) Tukemalla yhdistyksiä, jotka järjestävät soveltavaa liikuntaa.** Kunnat käyttävät soveltavaan liikuntaan rahaa keskimäärin noin 1,8 euroa asukasta kohden.¹ Vuonna 2023 kunnat käyttivät liikuntaan kokonaisuudessaan keskimäärin 145 euroa asukasta kohden.³ Soveltavan liikunnan menot ovat prosentin luokkaa liikunnan kokonaismenoista. Pääosin vapaaehtoisvoimin toimivat soteyhdistykset ovat tärkeitä soveltavan liikunnan asiantuntijoita ja liikuntaryhmien järjestäjiä. Tarjoamalla avustuksia, tiloja, välineitä ja ohjaajia yhdistyksille, voidaan täydentää kuntien soveltavan liikunnan tarjontaa.
- 3) Kehittämällä ulko- ja sisäliikuntapaikkojen esteettömyyttä ja saavutettavuutta.** Esteettömyys tulee huomioida kevyen liikenteen väylillä, liikuntapaikoilla, ulkoilureiteillä ja lähiliikuntapaikoilla. Esteettömyydessä ei ole kyse vain liikkumisen esteettömyydestä; yhdenvertaisuus ei toteudu, jos liikuntapaikoille ei pääse tai siellä ei pysty tai osaa toimia.⁴ Esteettömyys edistää kaikkien osallistumista ja esteettömyyskartoitukset ovat keskeinen työkalu tähän. Kunnista 54 prosenttia on tehnyt esteettömyyskartoituksia, mutta ei säännöllisesti.¹

¹ Timo Ala-Vähälä. 2024. Soveltavan liikunnan tilanne kunnissa 2023. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2024:2.

² Liikuntatieteellinen Seura & Sanastokeskus. 2023. Soveltavan liikunnan ja paraurheilun sanasto. Liikuntatieteellisen Seuran tutkimuksia ja selvityksiä, nro 23, 2023.

³ Valtiokonttori. Kuntien keskeiset tunnusluvut 2023.

⁴ Petteri Muukkonen ym. 2022. Matkalla kohti liikunnan yhdenvertaisuutta – työkaluja monialaiseen liikuntasuunnitteluun. Helsingin yliopisto.

- 4) Kuulemalla kohderyhmiä palveluiden kehittämiseksi.** Järjestöissä on asiantuntijuutta soveltavan liikunnan käyttäjien tarpeista. Alle puolet (48 %) kunnista ilmoittaa, että kunnassa on soveltavaa liikuntaa käsittelevä yhteistyöelin ja noin 40 prosenttia kunnista järjestää säännöllisiä asiakas- tai asukaskuulemisia.¹
- 5) Edistämällä yhteistyötä lähikuntien ja hyvinvointialueiden kesken.** Kuntien ja hyvinvointialueiden liikuntaneuvonnan kautta tavoitetaan erityisesti vähän liikkuvia, myös soveltavan liikunnan kohderyhmään kuuluvia. Kuntien ja hyvinvointialueiden on tärkeää ohjata asiakkaita yhdistysten liikuntatoimintaan. Lisäksi toimivia yhteistyön muotoja ovat mm. uimahallien tai muiden esteettömien liikuntatilojen käytön tukeminen yli kuntarajojen.
- 6) Lisäämällä osaamista ja ymmärrystä soveltavasta liikunnasta.** Erityisliikunnanohjaajien määrä on vähentynyt kunnissa ja harvassa kunnassa soveltava liikunta on osa kunnan liikuntastrategiaa.⁵ Kuntien tarjoama koulutus erityisryhmien tarpeista liikunnanohjaajille, hyvinvointikoordinaattoreille ja muille ammattilaisille sekä yhdistyksissä toimiville liikunnan vertaisohjaajille parantaa soveltavan liikunnan palveluiden laatua. Tietouden lisääminen eri liikkumismahdollisuuksista kannustaa kuntalaisia liikunnalliseen elämäntapaan.

Soveltava liikunta ei ole strateginen valinta, sillä vammaisille henkilöille tulee taata yhdenvertaiset oikeudet urheiluun ja vapaa-ajantoimintaan YK:n vammaisyleissopimuksen (2016/30§) mukaisesti. Kuntalain mukaan (2015/1§) kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Lisäksi liikuntalaissa (2015/5§) on määritelty kunnan vastuulle luoda asukkaille yleiset edellytykset liikunnalle paikallistasolla; 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen; 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; sekä 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen kunnilta hyvinvointialueille näyttäisi aiheuttaneen haasteita kuntien soveltavan liikunnan järjestämiselle. Kunnat ovat antaneet kriittistä palautetta yhteistyöstä hyvinvointialueiden kanssa liittyen esimerkiksi palveluketjun toimivuuteen hyvinvointialueen terveys- ja kuntoutuspalveluista kunnan tarjoamiin soveltavan liikunnan palveluihin.⁵ Me kansanterveys-, potilas- ja vammaisjärjestöt olemme huolissamme soveltavan liikunnan tulevaisuudesta. Kannustamme kuntia soveltavan liikunnan edellytysten ja palveluiden kehittämiseen järjestöjen kanssa, jotta kuntalaisten yhdenvertainen oikeus liikkumiseen toteutuu.

Aivoliitto ry	Muistiliitto ry
Aivovammaliitto ry	Neuroliitto ry
Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry	Selkäliitto ry
Epilepsialiitto ry	Suomen CP-liitto ry
Hengitysliitto ry	Suomen Luustoliitto ry
Invalidiliitto ry	Suomen Nivelyhdistys ry
Lihastautiliitto ry	Suomen Paralympiakomitea ry
Liikehäiriösairauksien liitto ry	Suomen Reumaliitto ry
Mielenterveyden keskusliitto ry	Suomen Sydänliitto ry

⁵ [THL. 2024. TEA-viisari. Liikunnan edistäminen strategioissa.](#)